

Dosarul nr. 2ra-359/23
2-21158846-01-2ra-03032023

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (Gh. Tocaiuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

23 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Crudu Leonid,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul
Afacerilor Interne împotriva lui Crudu Leonid cu privire la restituirea cheltuielilor
suportate pentru instruire,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți și a încheierii
din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 27 octombrie 2021, Ministerul Afacerilor Interne a depus cerere de chemare
în judecată împotriva lui Crudu Leonid cu privire la restituirea cheltuielilor suportate
pentru instruire.

În motivarea acțiunii, reclamantul a menționat că în anul 2018, Crudu Leonid
a fost înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne
secția zi, cu decontarea cheltuielilor necesare pentru studii din contul bugetului de
stat. În acest sens, la data de 25 octombrie 2018, pârâtul a semnat un angajament,
prin care s-a obligat de a activa în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor
Interne 5 ani, iar în cazul încetării raporturilor de muncă înainte de termenul indicat,
s-a obligat să restituie cheltuielile suportate pentru studii proporțional cu perioada
rămasă până la 5 ani, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

Reclamantul a notat că, după absolvirea Academiei „Ștefan cel Mare”, prin
ordinul nr. 117f din 23 iulie 2021, Crudu Leonid a fost angajat în funcția de subofițer
superior al Detașamentului nr. 4 intervenție acțiuni speciale al Brigăzii de poliție cu
destinație specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției. Ulterior, pârâtul a
demisionat din funcția deținută, fapt confirmat prin ordinul nr. 340ef. din 10 august
2021, deși urma să activeze 60 de luni în funcția în care a fost repartizat.

Reclamantul a indicat că, perioada nelucrată a pârâtului constituie 60 luni, fapt
pentru care cheltuielile suportate constituie 194242,92 lei, conform calculului anexat
la prezenta cerere de chemare în judecată și justificat după cum urmează: 03

septembrie 2018-31 decembrie 2018 = 23015,97 lei, 01 ianuarie 2019-31 decembrie 2019 = 84142,95 lei, 01 ianuarie 2020-31 decembrie 2020 = 56384,70 lei, 01 ianuarie 2021-16 iulie 2021 = 30699,30 lei. Perioada de activitate constituie 0 luni 17 zile (23 iulie 2021 - 10 august 2021). Perioada nelucrată constituie 59 luni 13 zile. În coraport cu perioada de activitate, cheltuielile ce necesită a fi restituite de pârât se justifică astfel: 194242,92 lei: 60 luni = 3237,381 lei/1 lună x 59 luni = 191005,42 lei/zi; 3237,38 lei: 30 zile = 107,91 lei = 1402,83 lei; 191005,42 + 1402,83 = 192408,25 lei în total.

Reclamantul Ministerul Afacerilor Interne a accentuat că, pârâtul nu a respectat prevederile legale și nici angajamentul asumat ca absolvent al Academiei „Ștefan cel Mare”, fapt care a dus la prejudicierea bugetului cu suma de 194242,92 lei. Respectiv, i-a înaintat pârâtului o cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei ce constituie cheltuielile suportate pentru instruire în decurs de 7 zile din momentul recepționării respectivei cererii prealabile. Însă, deși cererea prealabilă a fost recepționată, pârâtul nu a întreprins careva măsuri privind achitarea benevolă a sumei. Totodată, a menționat că urmare a anumitor erori de ordin tehnic la calcularea sumei, în cererea prealabilă a fost indicată greșit suma de 260878,45 lei.

Prin urmare, reclamantul Ministerul Afacerilor Interne a solicitat încasarea din contul lui Crudu Leonid în folosul reclamantului a sumei de 194242,92 lei, cu titlu de cheltuieli pentru instruirea în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare”.

Prin hotărârea din 10 decembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a admis acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Afacerilor Interne către Crudu Leonid privind restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire. S-a încasat de la Crudu Leonid în folosul Ministerului Afacerilor Interne cheltuielile pentru instruire în sumă de 194242,92 lei. S-a încasat de la Crudu Leonid în folosul statului taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit la depunerea cererii în sumă de 5827,29 lei (f.d. 26, 32-34).

La 04 ianuarie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Crudu Leonid a declarat apel împotriva hotărârii din 10 decembrie 2021 a Judecătoriei Soroca, sediul Central (f.d. 30).

Prin încheierea din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins demersul apelantului Crudu Leonid privind numirea expertize grafoscopice (f.d. 100-101).

Prin decizia din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea de apel declarată de Crudu Leonid și s-a menținut hotărârea primei instanțe (f.d. 104-107).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că actele cauzei atestă că, la momentul înmatriculării la studii în anul 2018, Crudu Leonid a semnat la data de 25 octombrie 2018 un angajament, potrivit căruia a fost informat despre faptul că încetarea raporturilor de serviciu în primii cinci ani de activitate, atrage restituirea cheltuielilor pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

Instanța de apel a notat că după absolvirea Academiei „Ștefan cel Mare,” conform extrasului din ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.117f din 23 iulie

2021, Crudu Leonid a fost angajat în funcția de subofițer superior al detașamentului nr.4 intervenție acțiuni speciale al Brigăzii de poliție cu destinație specială „Fulger” a Inspectoratului General al Poliției. Iar, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne nr. 340 ef. din 10 august 2021, pârâtul și-a încetat serviciul în organele de poliție, prin depunerea cererii personale.

Instanța de apel a relevat că, la data de 13 septembrie 2021, în adresa lui Crudu Leonid a fost expediată cererea prealabilă, prin care s-a solicitat achitarea benevolă a sumei de 260878,45 lei, acordând pârâtului un termen de 7 zile din momentul recepționării prezentei cereri prealabile, însă notificare a rămas fără executare.

Curtea de Apel Bălți a reținut că dispozițiile art. 26 alin. (4) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016, statuează că funcționarul public cu statut special care a absolvit o instituție de învățământ a Ministerului Afacerilor Interne din banii bugetului de stat și a încetat raportul de serviciu în primii 5 ani de activitate din motivele specificate la art. 38 alin. (1) lit. a) g)-r) și t)-w) restituie cheltuielile pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

Instanța de apel a conchis că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia încasării din contul lui Crudu Leonid a sumei de 194242,92 lei cu titlu de cheltuieli pentru instruire. Astfel, prin semnarea angajamentului la data de 25 octombrie 2018, Crudu Leonid s-a obligat de a activa în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne 5 ani, iar în cazul încetării raporturilor de muncă înainte de termenul indicat, s-a obligat restituirea cheltuielilor suportate pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani. Iar, încetarea raportului de serviciu în subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, la caz, a avut loc ca urmare a demisionării lui Crudu Leonid, acesta activând doar 17 zile.

La fel, instanța de apel a remarcat că, din prevederile Regulamentului privind condițiile și modalitatea de restituire a cheltuielilor pentru instruire de către funcționarii publici cu statut special, aprobat prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 135 din 23 mai 2017, rezultă că Ministerul Afacerilor Interne este subiectul raportului material litigios, având calitatea de creditor și prin urmare, acesta este îndreptățit să solicite restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul lui Crudu Leonid cu privire la faptul, că acesta a semnat un alt angajament, unde era indicată suma de 80000 lei, care urma a fi restituită, iar angajamentul anexat la materialele dosarului nu este semnat de acesta. Or, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, reprezentantul MAI a declarat ca scopul semnării aceluia angajament, înaintea admiterii la instruire la studii superioare de licență, este de a informa funcționarul public despre obligațiile pe viitor ale acestuia. Prin urmare, la acea etapă nu era posibilă indicarea în angajament a unor sume, ce urmau să fie suportate de instituția de învățământ în viitor.

De asemenea, instanța de apel a respins argumentele lui Crudu Leonid precum că nu a fost citat la ședințele de judecată, acestea fiind combătute prin probe care certifică, că Crudu Leonid a fost citat pentru ședințele de judecată, însă acesta nu recepționa citațiile, care au fost expediate la adresa indicată în dosar.

Subsecvent, instanța de apel a precizat că la depunerea cererii de chemare în judecată, Ministerul Afacerilor Interne, nu a achitat taxa de stat, acesta fiind scutit prin lege, din care considerente prima instanță corect a încasat taxa de stat din contul lui Crudu Leonid, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 5827,29 lei.

La 23 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Crudu Leonid a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a încheierii din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și încheierii instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată (f.d. 117-120).

În motivarea recursului, recurentul a menționat că la examinarea cauzei în primă instanță au fost comise mai multe erori, cauza fiind examinată în lipsa lui, astfel fiind lipsit de dreptul la apărare.

Recurentul a notat că la ședința de pregătire a cauzei pentru examinare în fond de către instanța de apel, a solicitat prin cereri scrise, anexarea copiei contractului de chirie din 01 august 2019, copia facturilor achitate pentru apartamentul închiriat, pe parcursul studiilor, solicitând audierea proprietarului și obligarea Ministerului Afacerilor de Interne să prezinte angajamentul din 25 octombrie 2018 în original pentru numirea expertizei gazoscopice. Însă, prin încheierea din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea cu privire la numirea expertizei gazoscopice a angajamentului nominalizat, pus la baza hotărârii instanței de fond.

Recurentul a comunicat că soluția sa, instanța de apel a motivat-o prin faptul că cererea de numire a expertizei a fost înaintată la etapa examinării apelului în fond, însă solicitarea de numirea expertizei, s-a înaintat după prezentarea angajamentului de către reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne, care a fost obligat să o prezinte de către instanța de apel, la următoarea ședință pentru examinarea apelului în fond.

La fel, recurentul a specificat că pe parcursul examinării apelului, reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne a declarat, că nu poate afirma, dacă semnătura din angajament aparține recurentului, totodată recunoscând, că pe parcursul anilor de studii, Crudu Leonid a locuit la gazdă, suportând cheltuieli.

Recurentul a specificat că suma încasată este compusă în mare parte din cheltuieli pentru locuință, servicii comunale, hrană pe care instituția unde a fost instruit nu le-a suportat. Mai mult, nu s-a prezentat un calcul personal, dar s-a referit la un calcul general pentru toți studenții.

Recurentul a invocat că nu a semnat un astfel de angajament, dar a semnat un angajament în care suma cheltuielilor pentru instruirea constituia 80000 lei, care a fost citit public la adunare cu părinții

La fel, recurentul a precizat că deși în decizie este indicat că se menține hotărârea Judecătoria Soroca, sediul Central din 31 ianuarie 2022, hotărârea primei instanțe este emisă la 10 decembrie 2021.

La 03 martie 2023, Crudu Leonid a depus cerere de recurs suplimentară împotriva deciziei instanței de apel și a încheierii din 10 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și încheierii instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată (f.d. 117-120).

În motivarea acesteia, suplimentar recurentul a menționat că este de acord să restituie cheltuielile reieșind din suma de 80000 lei, indicată în angajamentul semnat de către acesta la 28 octombrie 2018.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 24 noiembrie 2022.

La 22 februarie 2023, copia deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin scrisoare de expediere a actului judecătoresc și extrasul din poșta electronică (f.d. 112-112 verso).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Crudu Leonid, la 23 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 06 martie 2023, a expediat în adresa Ministerului Afacerilor Interne, copia recursului declarat de Crudu Leonid, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului și avizul de recepție (f.d. 124, 126).

La data de 10 aprilie 2023, Ministerul Afacerilor Interne a depus referință la recursul declarat de Crudu Leonid, solicitând ca recursul să fie declarat inadmisibil (f.d. 130-139).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or,

motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că argumentul recurentului precum că în partea introductivă și dispozitivul deciziei recurate este indicată greșit data pronunțării hotărârii primei instanțe, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Or, în temeiul art. 249 Cod de procedură civilă, problema corectării greșelilor sau omisiunilor din hotărâre care țin de nume, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente se soluționează la cererea participanților la proces sau din oficiu, de instanța care a adoptat-o.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Crudu Leonid, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Crudu Leonid.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc